

2015'te Dünya Edebiyatı'nın ilk 11'i

2015'te 55 bine yakın yeni kitap yayınlandı. Yayıncılık sektörünün yüzde 9 civarında büyüdüğü tahmin ediliyor. Bunların yüzde 19'u edebiyat eserleri. Yani 10 bine yakın yeni edebiyat eseri yayımlanmış geçen yıl. Çoksatanlar listelerini yine romanlar doldurmuş. Çok az sayıda öykü, şiir ve inceleme kitabı okurun ilgisine mazhar olup birden fazla baskı sayısına ulaşmış.

Enis Batur'a

2015'in olayı Wattpad yazarları oldu. Yaş ortalamaları 17 olan, tamamı genç kızlardan oluşan yazarlar internetten Wattpad uygulamasıyla yazdığı kitaplarla önce çoğunluğu 14 yaş ortalamasındaki milyonlarca takipçiye ulaştı, sonra bu romanlar basılınca yüz binlerce sattı. Bu gelişme, Wattpad CEO'sunun da dikkatini çekmiş olmalı ki olayı yerinde incelemeye geldi ve İstanbul Kitap Fuarı'nda verdiği bir parti ile kutladı.

Yılın bir olayı da "Küçük Prens" fırtınasıydı. Yetmiş yılı doldurup telif koruması kalkan "Küçük Prens"i hemen her yayınevi aynı kapak düzeni ve resimlerle bastı. Bu basımların bazıları 300 bin gibi satış rakamlarına ulaştı. Sanıyorum 2015'te Küçük Prens'in toplam satışı bir milyonu aşmıştır.

1915 doğumlu yazarların 100. yaşlarını kutladık. Haldun Taner'in kitaplarının yeni basımları. Aziz Nesin'in yayımlanan yeni eserleri bu kapsamda önemliydi. 2015'te yitirdiğimiz yazarların sayısını çokluğu da dikkati çekiyordu. Hepsini özlemle ancağız.

On bine yakın edebiyat eseri yayımlanıyor ama iyi bir okurun yılda okuyabileceği kitap sayısı elliye geçmez. Ben de yılda yüz civarında kitap okuyabiliyorum. Bunlardan elli, altmışı hakkında yazıyorum. Yıl sonu değerlendirmeleri yaparken de okuduğum kitaplardan yola çıkıyorum. Yani değerlendirmelerim okuduğumla sınırlı ve öznel. İskaladığım, okuma fırsatı bulamadığım birçok değerli

kitap olduğunu biliyorum.

ÇEVİRİ KİTAPLARDAN BİR SEÇKİ

2014'de yayımlanan çeviri kitaplardan seçtiğim ilk 11 şöyle:

1- Kurt Vonnegut "Mavi Sakal" (Çev: Handan Balkara, Can Yay.): 2015, yayınevlerimiz için Kurt Vonnegut'u yeniden yayımlama yılı oldu. Ben de bu vesile ile büyük ustanın kitaplarını yeniden okumuş oldum. Vonnegut, ele aldığı konular ve sorunlarla ağır eleştirileri sözünü sakınmadan yapması ve neşeli-ironik anlatımı ile sürükleyici, akıcı eserler yazan kendine has bir yazar. Adını aldığı ve ünlü "Mavi Sakal" efsanesine gönderme yaptığı bu romanında da Vonnegut'un kendine has özelliklerinin tümünü görmek mümkün.

2- Raymond Carver "Fil" (Çev: Ayça Sabuncuoğlu, Can Yay.): Carver kısa öykünün büyük ustalarından. Kendine has duru, sade anlatımı ile insan ilişkilerindeki ince ayrıntılara oya gibi dokuyarak

anlatıyor. Kısa öykülerindeki gerçekçi yaklaşımı ile anlatımının uyumu dikkati çekici. "Fil"deki öykülerde de sıradan, ortalama insanın gündelik hayatını şiirsel tadı yakalayan cümleleri ile anlatıyor.

3- Alec Marsh "Ezra Pound" (Çev: Şahika Tokel, Yapı Kredi Yay.): Ezra Pound büyük bir şair olmasının yanında siyasi görüşleri ve eylemleri ile de gündemde olmuş, tartışılmış bir entelektüel. Alec Marsh iyi bir Pound araştırmacısı. Pound'un yaşamını en ince ayrıntısına dek araştırmakla kalmamış Pound'un yazılarını, mektuplarını, şiirlerini ve başyapıtı "Kantolar"ı inceleyip yaşam öyküsü ile bağlantılarını kurmuş.

4- George Steiner "Tolstoy mu Dostoyevski mi?" (Çev: Sevdâ Çalışkan, Türkiye İş Bankası Kültür Yay.): Steiner edebiyat eleştirisi ve karşılaştırmalı edebiyat alanlarının en önemli isimlerinden biri. "Tolstoy mu Dostoyevski mi?" de en önemli yapıtlarından. İki büyük romancının edebiyat anlayışlarından yola

çıkarak roman türünü, yazma anlayışlarını tartışmaya açıyor Steiner. Bu vesile ile Steiner'in kült kitabı "Tragedya'nın Ölümü" ve "Mavi Sakal'ın Şatosunda"nın da İş Bankası'ndan yayımlandığını hatırlatayım.

5- Geoff Dyer "Bir Hışım"; Geoff Dyer yayıncılarımızın bu yılki keşiflerindendi. Art arda kitapları yayımlandı. "D.H. Lawrence'ın Gölgesinde" alt başlığını taşıyan Geoff Dyer'in "Bir Hışım"ı türler arası bir kitap. Roman biçiminde yazılmış bir edebiyat eleştirisi, inceleme kitabı. Bir yanıyla da bir yazar hakkında neden yazılmayacağını da örneği. "Zona" (Everest Yay.) ve "Venedik'te Aşk Varanasi'de Ölüm"ü de (Sel Yay.) öneririm.

6- Rachel Kushner "Küba'dan Teleks" (Çev: Suat Ertüzün, Can Yay.); Günümüzde pek rastlanmayan "büyük" romanlardan. İyi bir yakın tarih romanı. Küba'daki Sosyalist Devrim'in arifesinde yaşananları farklı bir açıdan, Oriente vilayetinde Amerikan Kolonisi'nde yaşananlardan yola çıkarak anlatırken aslında Küba'nın tüm tarihini de anlatıyor.

7- Thomas Bernhard "Neden" (Çev: Sezer Duru, Sel Yay.); Thomas Bernhard kendine has anlatı tekniği, keskin dili ve dine, devlete, aileye ve tüm kurumlara çekinmeden yaptığı ağır eleştirilerle çok sevdiğim, yayımlanan hiçbir eserini kaçırmamaya çalıştığım yazarlardandır. "Neden", çocukluk ve ilk gençlik çağlarını anlattığı otobiyografik beşlemesinin ilk kitabı. İkinci kitap "Kiler" de yayımlandı.

8- Patti Smith "M Treni" (Çev: Seda Ersavcı, Domingo Yay.); Patti Smith'i iyi bir şarkıcı olarak bildik meğerse kalemi kuvvetli bir yazarmış aynı zamanda. "M Treni" Türkçede yayımlanan üçüncü kitabı. Olgunluk çağındaki yalnız bir yazarın yaşadıklarını, geçmişle ve bugüne hesaplaşmalarını, geleceğe yönelik öngörülerini yol öyküleriyle anlatıyor. Anlatımı, bakış açısı, ele aldığı konularla bitmesin diye okuduğum bir kitaptı.

9- Patricia Duncker "Foucault'yu Sayıklamak"ta (Çev: Murat Özbank, On8 Yay.); Türkçede ilk kez okuduğumuz bir yazar. "Foucault'yu Sayıklamak"ta eserleri hakkında doktora yaptığı yazının bir daha çıkmamak üzere akıl hastanesine kapatıldığını öğrenen gencin onu kurtarmak üzere yola çıkmasını ve yazarla okuru olarak karşılaştıktan sonra yaşananları anlatıyor. Kitabın adından anlaşılacağı gibi olayların ucu Foucault'ya kadar varıyor.

10- Alejandro Zambra "Ağaçların Özel Hayatı" (Çev: Çiğdem Öztürk, Notos Yay.); Şili'li bir yazar. 1975 doğumlu. Granta dergisinin 2010 yılında yaptığı ankette İspanyolca yazarın en iyi yirmi iki romancı arasına girmiş. Az ve öz sözle çok şey anlatmasını biliyor. 91 sayfalık bu kitapta da sevdiğinin gelmesini beklerken üvey kızına masallar anlatan bir yazarın geçmişle hesaplaşmalara girmesini, geleceği öngörmeye çalışmasını okuyoruz.

11- Paul Celan "Ellerin Zamanlarla Dolu" (Çev: Ahmet Cemal, Türkiye İş Bankası Kültür Yay.) Paul Celan Dünya şiirinin çağdaş klasiklerinden. Ahmet Cemal "Ellerin Zamanlarla Dolu"da büyük ustanın çeşitli dönemlerinden en önemli şiirleri çevirmiş. Klasikleşmiş şiirler, unutulmaz dizeler var kitapta. Celan'la Ingeborg Bachmann'ın büyük aşkını karşılıklı mektuplarından oluşan "Kalp Zamanı"nda (Kırmızı Kedi Yay.) bu derleme ile birlikte okumanızı öneriyorum. ■